

A szakma és a jog

Az építési szakterület szabályai természetes úton és a tradíciók alapján alakultak ki. Anyag, szerkezet, funkció, forma a tervezés és a kivitelezés meghatározó elemei. Egzakt szabályok biztosítják az épületek, a települések megfelelő létrehozását és ezeket a szabályokat az évszázadok folyamán folyamatosan fejlesztették, pontosították. A mérnöki gondolkodást, mint fogalmat, nem hiába szokták emlegetni, precizitása közismert, kreativitása a mindenkori fejlődés irányába hat. A felhasznált anyagoknak pontos műszaki, technológiai ismérvei teszik egyértelművé alkalmazhatóságukat, sok minden mérhető, az egymásra építhetőségnek, feszítávoknak, magasságoknak is meghatározott, számítható lehetőségei vannak. Már kevésbé kötöttek az építés bizonyos szabályozási elemei. Hogy például mit tekintünk beépíthetőségnek, milyen magasságokat engedünk meg, azokat sokszor szubjektív értékítéletek, gazdasági megfontolások befolyásolják. Arra is van példa, hogy a műemlék jelleget is ugyanilyen úton szabályozzák, de mindennek van tapasztalati alapja, ésszerűsége. Látható, hogy az építészet, az építőipar kötöttségek sorozatára épül, amely kötöttségek gyakran akadályát jelentik a fantázia és az önző emberi akarat szabad szárnyalásának. Ezeknek viszont a jogalkotás tud szabad utat adni, gazdasági, politikai indokokkal áthágja ezeket a kötöttségeket és a rend helyett létrejön a káosz.

Képzeljünk el egy befolyásos politikai vagy gazdasági vezetőt, akár lehet valahol egy helyi potentát, aki sajátos elképzelései szerint szeretné felépíteni családi otthonát. Ezek az elképzelések ütköznek a beépítési, a településrendezési, településképi szabályokkal és lehet, hogy egy helyi értéket képviselő, vagy műemléképület átépítéséről, netalán-tán lebontásáról van szó. Jó esetben segít a helyi építési hatóság, megtalálja a kikapukat, de van, amikor ezt nem akarja, ellenáll. Ekkor az építetőnek tovább kell lépni. Ez a lépcső már részben intézményesült. A helyi beleszólás megszűnt, beléptek a kormányhivatalok. Ezek már nem alulról építkező önkormányzatok, ezek utasításra dolgoznak. Úgy tűnt, marad a helyi építési szabályok betartására a településképi zsúri intézménye. És most lépünk egyet: megalkották az egyszerű bejelentéssel létrehozható lakásépítés szabályozását, amelyhez már nem szükséges a településképi egyeztetés. Először az egyszerű bejelentéses lakásépítés felső határa a maximum 300 m² alapterületű lakás, családi ház volt, majd bevezették – hivatkozással a járvány miatti veszélyhelyzetre??? – azt, hogy ha valaki saját lakhatási céljára épít, akkor ez a határ akár 1000 m² is lehet. (Mindig eszembe jutnak a Horvátországban tapasztaltak, ahol egyszerre rájöttek, hogy a településszerkezetek, településképek helyrehozhatatlanul elromlottak, mert a megépült épületek 90 % -át építési engedély nélkül hozták létre.) Már készül elő az a településtervezési törvénymódosítási javaslat is, ami teljesen átalakítja a településtervezésre vonatkozó előírásokat. A címében is leplezetlenül szerepel, hogy a települési önkormányzatok "szerepét" – tovább - szeretnék csökkenteni! Az új tervezet következtében 34 törvény-rendelet átírására lehet szükség. Ha átmegy, de miért is ne menne át?

A Magyar Mérnöki Kamara, mint köztestület feladatul kapta, hogy a tervezők és szakértők jogosultságát megfelelő szabályok szerinti kiadásán felül, regisztrálja a felelős műszaki vezetőket és az építési műszaki ellenőröket, valamint valamennyi mérnök jogosultsági vizsgáját lebonyolítsa. A veszélyhelyzet miatt ezek a vizsgák szünetelnek és a jogosultságok lejárnak, ezért a Kamara át szeretne állni online vizsgáztatásra. Az online vizsgákhoz más szerkezetű, darabszámú vizsgakérdésre van szükség és ezért a Kamara valamennyi érdekelt szakmai tagozata Karácsony és Újév napjaiban szorgalmasan gyártotta a vizsganyagot. Közben a Parlament még Karácsony napján történt megjelenéssel is - sorra adta ki a „salátatörvényeket”, teleszórva az építésgazdaságot,

építésigazgatást érintő paragrafusokkal. A kérdéseket és a tananyagot folyton folyvást változtatni szükséges, követhetetlenek a változtatások. Ezt én, és itt visszautalok jegyzetem első, második bekezdésére, nem természetes szükségszerűségből történő, hanem egyéni igénykövető, igényérvényesítő jogalkotásnak értékelem. Ez zúdul a nyakunkba.

Adódik a kérdés, a tyúk és a tojás mintájára, mi van előbb a szakma, vagy a jog?

Bálint Péter